

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Videkre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség közléseinek visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Hlatky és Miskolczy főispán.

Abba az eddig nagyon szürke névsorba, mely az új regime főispánjainak listáját képezi, két új név kerül: Bihar-megye és Nagyvárad főispánjainak neve. A bihari gárda két régi vezéralakja: *Hlatky* Endre, az ügyvédi kamara elnöke, volt országgyűlési képviselő és *Miskolczy* Ferenc alispán foglalják el e diszes állást, mely nekik méltóságot ad s amelybe viszont ők igazi érdemet, méltó ambíciót, sok reménységre jogosító tevékenységet visznek.

Bár mindkettő felvér liberális ember, ez a körülmény nem tartóztat vissza bennünket annak nyílt elismerésétől, hogy a jelen politikai körülmények közt a választást szerencsésnek tartjuk. Mindakettő nagyon kiváló munkaerő, alapos szakismerettel, judiciummal, méltanyossággal párosulva, szónoki tehetséggel megáldva, egyaránt alkalmasak nemcsak a reprezentálásra, hanem még inkább a tevékeny munkára. Ha a főispánság nem lenne a kormánytól függő bizalmi állás, érdemesek és alkalmasak lennének bármily politikai viszonyok között is a két törvényhatóság vezetésére.

A vármegye és a város főispánságának szétválasztása ezúttal Miskolczynek azon álláspontja miatt történik, hogy ő elégnék tartja a vármegye ügyeinek vezetését. Bihar-megye még ma is csaknem a legnagyobb vármegye, melynek ötszáz községe van. A vármegye ügyeit apróra ismeri Miskolczy, három évtized óta áll annak szolgálatában, hét éve alispán, még pedig nemcsak névlegesen. De a város ügyeivel soha sem foglalkozott, sem a tisztikart, sem a törvényhatóság tagjait nem ismeri s ezért nem akart annak vezetésére vállalkozni. Ez tiszteltre méltó indok és előnyösen jellemző Miskolczyra, aki csak olyanra kész vállalkozni, aminek betöltésére erőt és kedvet érez.

Habár csak ilyen akcidentális dolog vetette is fel a szétválasztás eszméjét, mégis helyesnek tartjuk azt. Nagyvárad kinőtt már a gyermekkorából. Ha nem pusztán reprezentálás a főispánság, ad elég dolgot egy embernek.

Hlatky pedig valóban rátermett a városi főispánságra, Hosszu évtizedek óta

nem volt szorgalmasabb résztvevője a városi közgyűléseinknek és bizottsági gyűléseinknek, mint ő. Minden érdemleges tárgynál felszólalt és beszédje sohasem volt üres levegőverdesés. Hanem mindig új irányt adott a vitának. Tudja a törvényeket, ismeri az embereket. Politikai tekintetben exponált liberális volt mindig, de tud objektív lenni.

Sok eszmét vetett felszínre idáig, nem egy megvalósult azóta és pedig a város, a közügy javára. Reménylünk, telik onnantól több is s az ő főispánsága elő fogja mozdítani a város boldogulását.

Liberális álláspontja nem ragadta éretlen tulzásokra és volt bátorsága szembe szállni a radikális törtétkkel is. A jövőben, tartunk tőle, erre több alkalom lesz. Sajnos, Nagyvárad törvényhatósági bizottságában egyre szaporodik a radikális elem, melyet a páholyból dirigálnak.

Mint főispánnak sokszor lesz az a hivatása, hogy a szenvedélyek viharában rendet teremtsen. Bizunk benne, hogy tapintatossága és tárgyilagossága a főispáni székben még növekedni fog s ha kell, erélyllyel fog fellépni saját pártjának radikális elemei ellen is.

Meddig tart az új éra? — Ki tudná megmondani?! De akármeddig is, legyen az ő főispánságuk áldásos a vármegye és város közügyeire!

Dr V. Gy.

A polgárok küldöttsége Hlatky Endrénél.

A múlt héten megjelent a hírlapokban s mi is közöltük, hogy Nagyvárad város főispáni székébe a kormány *Hlatky* Endrét, a nagyvárad ügyvédi kamara elnökét őhajtja megnyerni. E híresztelést akkor *Hlatky* Endre megcáfolta.

A cáfolat dacára ez a hír most már valóság, mert *Hlatky* Endre már el is fogadta Nagyvárad város főispáni székét. A kormány ugyanis külön főispánt nevez ki Bihar-megyébe: dr *Miskolczy* Ferenc alispán személyében és Nagyvárad városa külön főispánt kap: *Hlatky* Endre személyében.

Hlatky Endrét ugyanis a kormány, felszólította Nagyvárad város főispáni méltóságának elfogadására, de *Hlatky* Endre gondolkodási időt kért tegnapi.

A város törvényhatósági bizottságának 67-es

irányt valló vezető férfiai, amint erről tudomást szereztek, elhatározták, hogy küldöttség útján kéri fel *Hlatky* Endrét, hogy fogadja el a kinevezést.

Tegnap délelőtt dr *Hoványi* Géza vezetésével nagyszámu küldöttség kereste fel *Hlatky* Endrét lakásán. A küldöttségben résztvettek: *Rimler* Károly polgármester, *Miskolczy* Barna, dr *Berkovics* Ferenc, *Bordé* Ferenc, dr *Várady* Zsigmond, dr *Váradi* Odón, dr *Konrád* Márk, *Lukács* Ödön, *Hofbauer* Pál, *Huzella* Gyula, *Kőszeghy* József, *Laszky* Ármin, *Várnai* Ferenc, *Reismann* Mór, *Rimanóczy* Kálmán, *Fényes* Manó, dr *Popper* Ákos, *Bárdos* Imre, *Farkas* Izidor, *Rimanóczy* Béla, *Grósz* Sándor, *Gábel* Jakab, *Papp* Miklós, *Incze* Lipót, *Rendes* Vilmos, dr *Mihelly* Lajos, *Moskovits* Farkas, ifj. *Moskovits* Mór, *Moskovits* Sámuel, *Stark* Gyula, dr *Kecskeméti* Lipót stb.

A megjelentek nevében dr *Hoványi* Géza a következő beszéddel üdvözölte *Hlatky* Endrét:

Igen tisztelt Barátom!

A lapokból úgy értesültünk, hogy a bihar-megyei és nagyvárad főispánság kérdésében a kormány döntött s Nagyváradon és Bihar-megyében külön főispánságokat őhajt felállítani — és úgy értesültünk, hogy a kormány Nagyvárad város főispánságának felajánlásával tüntetett ki.

Midőn e hír a városban elterjedt, a velünk rokon gondolkozású egyéneket a legnagyobb örömmel töltötte el a hír. Érezzük, hogy ha a főispáni állás a te személyeddel lesz betöltve, Nagyvárad város önállósága a legnagyobb mértékben fejlődni fog (Éljenzés.) Bizalommal tekintünk működésed elé; vezetésed alatt oly kézben látjuk a város sorsát, amely tiszta és munkás kéz s melynek segítségével reméljük, hogy a kereskedelem és ipar fejlesztésével magára fog a város emelkedni. (Éljenzés.)

Tudjuk és érezzük nagy cselekedet lesz határozni, hogy őhajunkat teljesítsd; de bizalommal reméljük, hogy bölcseséged megtalálja a kivezető utat (Ugy van!)

Mi, amidőn kérünk a főispáni méltóság elfogadására, minden körülmények között biztosunk ragaszkodásunkról, bizalmunkról.

Hosszas éljenzés kísérte a beszédet, amelyre *Hlatky* Endre körülbelül a következőkben válaszolt:

Kétségtelen dolog, — ugymond — hogy nagy elhatározó lépés előtt állok tegnap óta. A főispánságom híréből a lapokból értesültem, de a kormány felszólítása mégis meglepett. Elő pillanatban dönteni nem tudtam és gondolkodási időt kértem, amely ma telik le.

Sok oka van annak, hogy a megtisztelés elől ki ne térjek; (Éljenzés.) nemcsak a magam egyéni szempontjából nézem a dolgot, de nézem azokat a kötelességeket is, melyeket minden polgárnak teljesítenie kell.

Legjobban ajánlható az úri közönségnek ruhabszerzésre.

MITTEILER EDE

ANGOL DIVAT FÉRFISZABÓ-CÉG

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

Nagyvárad,
Rákóczi-ut
(Uri casino épület)
Telefon 520.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít férfi-öltönyöket s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costümöket valódi angol SZÖVETEK nagy választékban

Nagyváradon születtem (Eljenzés), itt laktak szüleim, nagyszüleim is, tehát fiui köteleseim vannak e várossal szemben. Igaz ugyan, hogy a magánéletben bizonyos hátrányokkal jár az eddigi munkakörömmel való szakítás, de ez a ti megjelenésetek itt oly benyomással van reám, hogy nyilatkozni fogok (Eljenzés.)

Most nyilvánosan kijelentem, hogy még ma válaszolni fogok a kormány megtisztelő felajánlására: *a főispáni széket elfogadom* (Taps, eljenzés.)

Hogy mennyire fogom betölteni a tisztet ma még nem tudhatom, az sok nehézségbe ütközik. De ahol oly nagy intelligenciájú törvényhatóság van, mint Nagyváradon; ahol ily tisztviselői kar van, ilyen polgármester, ott könnyítve van a helyzet, hogy ellehessen követni mindent a város szolgálatára ép úgy, mint az egyesek érdekeinek keresztülvitelében. (Eljenzés.) A sok nehézség mellett bizom abban, hogy a törvényhatósági bizottság, a polgármester, a tisztikar támogatásával óvatosan haladva, de mindenesetre haladva, a város érdekében fogok dolgozni.

Ezután felemlítette, hogy ha változás esetén el kell helyét hagyni, visszatér a polgárok közé. Majd kifejezést adott annak, hogy csak az aggasztja, hogy egészsége gátolni fogja a munka buzgó teljesítésében.

Végül megköszönte a bizalmat, ragaszkodást s újból kijelentette, hogy a főispáni állást elfogadja.

Ezután a jelenvolttakkal kezét fogva, szívélyesen vett búcsút a küldöttségtől.

Mint értesülünk, a küldöttség eltávoztása után Hlatky Endre táviratban tudatta a belügyminiszterrel, hogy Nagyvárad város főispáni méltóságát elfogadja.

A kinevezés a hivatalos lap egyik közelebbi számában már meg is jelenik.

A politikai helyzet.

A kormány Bécsben van, ahol résztvevett a közös tanácskozásokon. Ugy hallik, hogy nemcsak a balkáni szerződések kerültek szóba, hanem a bankszabadság meghosszabbítása is — nem ugyan a közös minisztertanácsban, hanem Lukács külön tanácskozott Bilinszky osztrák pénzügyminiszterrel.

Héderváry nem fog audienciára menni a felségéhez. Persze sok kinevezést terjeszt elő, köztük első sorban a kultuszminiszterit.

Választási mozgalmak Biharmegyében.

Egyre lázasabb és lázasabb hangulat kezd uralkodni a kerületben. Minden kerületben újabb és újabb jelölteket kombinálnak. A jelöltek csendben bár, de széles mederben dolgoznak kint a választók között. Az előjelekből ítélve igen erős küzdelmekre lesz kilátás minden kerületben. A székelyhídi kerületből kapjuk a legújabb választási előkészületekről szóló híreket. Mint értesülünk, Molnár Ákos meg akarja tartani mandátumát, azonban vele szemben két Justh párti veszi fel a harcot. Az egyik mint már említettük, Fráter Lóránd, aki már szint vallott és úgy ő, mint a legújabb jelölt Szilágy József Justh-párti programmal mennek bele a küzdelembe. Legtöbb kilátása van eddig Molnárnak. Nagyban dolgoznak azonban Szilágy József érsemjéni nagybirtokos mellett is. A hosszúpályi kerületben ez ideig szintén két jelölt van. Az egyik a jelenlegi képviselő, Marjay Péter, a másik Kiss Eraő. Heves küzdelem készül itt is.

Justh Gyula körútja.

Justh Gyula a függetlenségi és 48-as párt elnöke, agitációs körútjában tegnap Mohácsot látogatta meg, ahol Ferdinándy Béla beszámolója alkalmából a függetlenségi és 48-as párt nagy népgyűlést tartott. Justh Gyula kíséretében voltak Farkasházy Zsigmond, Nagy György, Csányi Sándor, Jeszenszky Ferenc, Keresz György, Ráth Endre, Pleininger Ferenc és Egri Béla képviselők. Ferdinándy Béla beszámolóbeszéde után Justh Gyula lépett az emelvényre, ki nagy beszédet tartott, melyben ismételte ismert támadásait Andrássy, Wekerle és a koalíció ellen. Ettől lesz boldog a magyar. Éppen ezért ellene kell most küzdeni!

Tomboló lelkesedés fogadta Justh beszédét. Utána még Farkasházy Zsigmond, Nagy György és Ráth Endre beszéltek s végül a népgyűlés Ferdinándy Bélát ismét jelölte. A népgyűlés után bankett volt.

Justh Gyula március 2-án az orsz. függetlenségi és 48-as párt több tagjával Sátoraljaújhelyre érkezik. Ez alkalommal az itteni 48-as függetlenségi párt népgyűlést tart.

Khuen és társai Bécsben.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök vasárnap délután a fél 3 órakor induló vonattal titkára, Bárczy István dr. kíséretében két napi tartózkodásra Bécsbe utazott. A miniszterelnök a magyar házban szállt meg. Ma délelőtt tíz órakor a miniszterelnök résztvevett a közös miniszteri értekezletben.

A miniszterelnök legfelsőbb kihallgatása a eddigi rendelkezések szerint kedden délelőtt lesz a Hofburgban.

Bécsbe érkeztek vasárnap este Hieronymi Kereskedelmi miniszter és gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter is, míg Lukács László pénzügyminiszter már szombat este óta az osztrák császárvárosban időzik. A miniszterek is résztvettek a mai közös miniszteri tanácskozáson.

A miniszterekkel együtt érkezett Bécsbe Ottlik Iván földművelésügyi államtitkár is. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter, Lukács László pénzügyminiszter és Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter a magyar házban szállottak meg, míg Khuen-Héderváry

Uri ruhát csak elismert jó szabónál,

Dragánnál

Nagy Sándor-uteza csináltasson.

"TISZÁNTÚL" TÁROZÁJA.

A kezek lélektana.*

Angolból fordította: N. Gy.

St. Kavin Könyvében írva van: »A szem a tudományért, a száj a vallásért, a kéz a művészetért... Valamint a szem a megértés mutatója a száj a kívánság jelképe, úgy a kéz az, ami a személyiséget nyilvánítja. Semmi sem mutatja világosabban az ember fenségét, mint az, hogy kezei vannak. A személyiség kutatója előtt a kéz a legérdekesebb és legtanulságosabb alak. A kéz a legérzékenyebben reagál az érzésekre, kifejező és tipikus a jellemre vonatkozólag. Nemcsak a hivatást és foglalkozást árulja el a kéz hanem a mögötte rejlő személyiség bélyegét is félreis-

* Részlet a Strand Magazine cikkéből: The hand of the actor (a színész keze.) Philipps Bodge. (Februári szám.)

merhetetlenül magán viseli. A színész keze gyakran fél vagyona.

Sok színész, mint sok művész elhanyagolja az emberi szervezet e kifejező tagját. Kevés figyelmet fordítanak rá és alárendelt helyet adnak neki képeiken, művészi munkájuk nagy kárára. Színészeknek, arcképfestőknek nagyobb figyelmet kellene fordítaniuk a kézre, mert hát személy kezei között épen olyan nagy a különbség, mint arcuk között. Tanu rá M. Bertillon.

Valamely egyéniség jelleme, melyet oly világosan olvashatunk le arcáról, csaknem oly tisztán tükröződik kezein is. Bár a kifejezés működése főleg az arcon összpontosul, mindazonáltal sok tekintetben kiegészíti az a kezek ténykedése is. A régi mesterek, a helyzethez idomítottan ábrázolva a kezeket, az érzés minden nemet képesek voltak kifejezni képeiken.

»Soha ember nem gondolt, nem csinált olyan szerszámot, gépet vagy készüléket, amely olyan különféle dolgokra lenne használható, mint az emberi kéz,« ugymond Belasco, a dráma nagy lélektanára és a színpadi hatások

mestere. »Sohasem volt olyan szerszám, amely ilyen végtelenül kozmáalkalmazkodó lett volna a legkülönbébb szükségletekhez s idomítható az ügyesség és változékonyság ilyen fokáig.«

Mr. Belasco elbeszéli a kórházakban és klinikákon tett látogatásair, fájdalmas műtéteket nézett végig, megfigyelve a vívódás és fájdalom kifejezését a kezekben; volt elmegyógyintézetekben is, megfigyelve a fegyelméletlen lélek kezeit, melyek olyanok voltak mint »tüzes lovak félénk és tapasztalatlan kocsis hajtsa alatt.« Tanulmányozta gyilossággal vádolt foglyok kezeit is, amint görcsösen belekapaszkodtak a szék karjába. Azután tanuja volt, hogy távozik az élet szikrája a gyilkos kezeiből az elektromos székekben. Végre szülő kórházakban is járt s az orvosokkal együtt megfigyelte, hogy midőn egy gyerek megszületik még mielőtt kiáltott, vagy levegőt szitt volna tudjében ujjai gyors, görcsös rángással kinyulnak, egyenesen és mereven állanak s a kezek ezen önkénytelen mozdulatot követve, a tüdő levegőt vesz s kiáltás tör elő az ajkak körül. »Az élet megkezdődött. Kisvártatva a

ÉRTESÍTÉS!

Üzletünk átalakítása végett az összes áruinkat, ugymint: **blousok pongyolák, aljak, kabátok, kosztümök,**

gyermek ruhák

s egyéb cikkeket e hó végéig minden elfogadható árban árusítjuk.

Tisztelettel

WÉBER TESTVÉREK

Nagyvárad.

Bémer-tér.

Az árusítás naponta reggel 8 órától este 7 óráig tart, a berendezésnek egy része, valamint egy hármass pénzszekrény eladó.

Károly gróf miniszterelnök a Grand Hotelben szállott meg.

A miniszterek tanácskozásai.

Hieronimi Károly kereskedelemügyi miniszter ma reggel fél 9 órakor felkereste Lukács László pénzügyminisztert, akivel rövidebb ideig megbeszélést folytatott. Kilenc órakor Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök érkezett a Magyar házba, aki azután Hieronimi Károly kereskedelemügyi miniszter, Lukács László pénzügyminiszter és Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszterrel egyenyed 10 órától háromnegyed 10 óráig tanácskozást folytatott. Tíz órakor valamennyi miniszter a külügyminiszteriumba hajtatott, ahol kezdetét vette a közös miniszteri tanácskozás.

Miniszterek visszautazása.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök és Hieronimi Károly kereskedelemügyi miniszter még holnap Bécsben maradnak, Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter pedig a ma este 10 óra 55 perckor induló személyvonattal tér vissza Budapestre.

Átpártolt főispán.

Sátorajauhelyről jelentik: Meczner Gyula zemplénygyei főispán lemondását a miniszterelnök nem vette tudomásul, miért a főispán továbbra is megmaradt állásában. E körülmény tegnap vált befejezett tényré és Meczner főispán átvette a főispáni hivatal vezetését és bejelentette a Khuen-Héderváry pártba való belépését is.

Khuen a királynál.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök legelsőbb kihallgatása kedden délelőtt tíz órakor lesz. A mai délután Khuen-Héderváry gróf arra fogja használni, hogy a Bécsben székelő nagy követeknél és az osztrák kormány tagjainál bemutatkozó látogatást tegyen. A miniszterelnök előreláthatólag holnap délután utazik vissza Budapestre.

A közösminiszteri tanácskozás.

Ma délelőtt tíz órakor a közös külügyi miniszteriumban Aehrenthal gróf közös külügyminiszterelnöksével közös miniszteri értekezlet kezdődött, amelyen a három közös miniszteren kívül a magyar kormány részéről Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter, Hieronimi Károly kereskedelemügyi miniszter és Serényi Béla gróf földmívelésügyi miniszter, az osztrák kormány részéről Binerth báró miniszterelnök, Weiskirchner dr kereskedelemügyi miniszter, Bilinski lovag pénzügyminiszter és Pop osztályfőnök vettek részt. Ezen az értekezleten, amelynek kizárólag tájékoztató jellege volt gazdaságpolitikai függő kérdéseket tárgyaltak.

Lukács tárgyalásai.

Lukács László pénzügyminiszter már szomkaton este megérkezett Bécsbe. A tegnapi nap folyamán Bilinski lovag osztrák pénzügyminiszterrel egy óránál hosszabb ideig tanácskozott számos közös természetű pénzügyi kérdéssről. Lukács pénzügyminiszter ma délután utazik vissza Budapestre.

A Nemzeti Társaskör közgyűlése.

A Nemzeti Társaskör vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg az évi rendes közgyűlését, amelyen a körnek mintegy száz tagja jelent meg. Csáky Albin gróf indítványára a közgyűlés egyhangulag Erdélyi Sándort kérte föl az elnöklésre. Erdélyi Sándor elfoglalván az elnöki széket, üdvözölte a megjelenteket. Előterjesztette a zárószámadást s bejelentette hogy a választmány az új alakulás előkészítésére albizottságot küldött ki, melynek javaslati alapján a választmány egy legközelebb összehívandó rendkívüli közgyűlésnek meg fogja tenni a szükséges indítványokat. Elfogadták az 1910 évi költségelirányzatot, majd megejtették a választásokat. A Társaskör igazgatóivá valamennyi beadott szavazattal Csáky

Albin grófot, Lukács Lászlót és Serényi Béla grófot újból megválasztotta a közgyűlés, választmányi tagokká pedig három évi tartamra Berzeviczy Albertet, Bezerédj Pált, Bohus Zsigmond bárót, Csáky Lajos grófot, Darvay Fülöpöt, Gräzenstein Bélát, Harkányi Frigyes bárót, Horászky Lajost, Jakabffy Imrét, Kabos Ferencet, Széll Ignácot, Vojnits István bárót, két évi időtartamra Návay Lajost és egy évre Gáll Józsefet választották meg.

A miniszterelnök hazautazása.

Serényi és Lukács tegnap visszautaztak Budapestre. Héderváry csak holnap fog hazautazni.

A Ház új elnöke.

A Nemzeti Társaskörben már az új választások eredményét olyannak tekintik, mint a régi szabadelvű párt diadalát és ez alapon megkezdődtek a kombinációk is. A körben a Ház elnökéül Kabos Ferencet jelölik.

A nagyváradi 48-as párt újjászervezése. A nagyváradi 48-as függetlenségi párt vasárnap délelőtt közgyűlést tartott, dr Adorján Emil alelnök elnöklése alatt, amelyen a párt tagjai nagy számmal voltak jelen. Ez alkalommal azzal foglalkoztak, hogy a párt szervezetét, ügyeinek vezetését más alapokra fektessék. Dr Adorján Emil kifejtette, hogy erre nagy szükség van a párt újjászervezése nagyon fontos a jövőre nézve, mert az eddigi szervezet sok tekintetben nem vált be, nem mutatkozott eredményesnek. A tisztikar nagy számára sincs szükség. Indítványozta, utasítsák az elnökséget, hogy a párt szervezetét akként módosítsák, hogy a tisztikar csak a legszükségesebb 7—8 tagból álljon; az intéző bizottság pedig 20—25 tagból. A választmányt akként kellene megalakítani, hogy a 48-as Népkörnek és a pártnak ugyanaz legyen a választmánya. Schwartz Izidor már most megej-

gyerek éhséget érez, a keze egyszerre a szájához nyúl. Az agy működésben van, igazgatva szolgálja, a kezét, mely táplálékot törekszik vinni a szájhoz, mint amely alkalmas annak befogadására. Így tehát a kéz, mint az agy szolgálja, az élt első pillanatából kezdve elfoglalja a maga helyét.

»A kéz! Milyen csodás része az emberi mechanizmusnak s milyen hatalmas a kifejező ereje, folytatja Belasco. »Boldogságban vagy búbanatban a kéz megtalálja annak megfelelő kifejezését. Üdvözlés vagy kedveskedésben, harag vagy fenyegetés esetén, könnyörgés, télelem, meglepetés és szerelem, átkozódás, büszkeség, szegény, lelkiismeretlenség, megnyugvás és megelégedésben az emberi lélek minden indulatában és érzésében a kéz a kifejezés fontos tényezője.

Amely kéz gazdájának kevés vagy semmi titkolni valója nincs, az szabadon nyílik ki minden tekintet előtt, de akinek tettei és gondolatai nem állják ki a vizsgálatot, annak keze bujni iparkodik, ujjai bezárulnak tenyerébe, szorosan eltakarva azt szem elől. A lélek szükségét érzi, hogy munkáját rejtegetse s az ujjak, engedelmessé válnak a sugallatnak, bezárulnak a tenyérbe. Ilyen kezeknek csalfa, kepmutató, megbízhatatlan a gazdájuk. A fegyelmezett, óvatos, megbízható ember oldalvást tartja kezét részben zárt ujjakkal s míg a kéz életet árul el, nem lögván bágyadtan petyhüdt, mindazontúl nincs tárva nyitva. Oldalt lógó kezek, kinyílt ujjakkal, melyek élettelenül és bágyadtan függnek határozatlanságot fejeznek ki az ilyen lélek hiájával van a meghatározott célnak s a kezek tulajdonosa, szellemileg tunya lévén, nem vesződik önálló gondolkodással. Vagy ott van a mindig nyílt kezű egyén,

kiről azt mondja a nóta: »A bolond és pénze hamar válnak.« Az ilyen a határozatlan kezek, feléd közeledve, azt mondják, hogy gazdájukkal könnyű elbánni. De most vegyük az oldalt lógó, de öklöbe szorított kezeket. Ezek nem vallanak okvetlenül öklözésre vagy zsarnokra, hanem esetleg olyan egyénre, aki nagy elhatározottsággal dolgozik. Az ujjak öklöbe szorítása világosan jelzi, hogy összeszedtük és elhatároztuk magunkat. Nagyon szilárd elhatározást jeleznek.

Van olyan ember, aki nem talál nyugtot kezeinek. Felemeli, leereszti, zsebredugja, végül óraláncával babrál. Ez az ember nagyon határozatlan természetű. Erzések, indulatok, gyorsan haladnak rajta keresztül, se lelke, se akarata nem fegyelmezi azokat. Némely ember mindig elől tartja kezét, úgy egy kissé oldalvást, de mozgatta azokat, mintha félne, hogy valami hozzá ér. Ha valamely tárgyat nyújtunk feléje önkénytelenül visszahúzódik kerülve az érintkezést, mintha mindenujjának szeme volna, amely óvatosan tekint körül. Az ilyen ember gyanakodó, mindent megfigyel maga körül; szobába lépve körülnéz, vizsgálja a berendezést, mintha csapóajtót vagy rejtett dolgokat sejtene. A lélek e működése, mely elővigyázat, éberség, vizsgálódásra vall, a kezekben is nyilvánul, melyek körüllegenek nyilván tudomást ohajtván zerezní mindenről.

Az olyan ember, aki föl alá járva zsebkendőjével, ruhagombjával vagy óraláncával játszik nyilván ideges, vagy pillanatnyi izgatottság vett rajta erőt. Az atléták rendszeren összeszorított öklökkel, ivalakban kifelé hajló karokkal járnak. Ez az öklöző és birkózók jellemző magatartása. Aki minduntalan dözsölő kezeit mintha mosni akarná, kepmutató, agya-

furt, csalfa ember. Van olyan ember is, aki mindig fürkész, szaglász a levegőben, hátrahétt és zárt kezekkel jár. Az ilyen nagyon óvatos s elébb jól körülnéz mielőtt megmutatná kezét.

»Mindig lelkükre kötöm a színészeknek, kikkel érintkezem,« folytatja Belasco, »hogy tanulmányozzák a taglejtés lélektanát s hogy használják kezeiket ép úgy mint hangjukat. Erdemes tanulmányozni különösen az olyan kezét, amely étellel teljes, eleven és nyugalmas külső megjelenésében, elárulva neked még mielőtt érintetted volna, hogy tulajdonosában hatalmas energia lakik.« Kiemelve, hogy a kéz egy színész vagy színésznő főfontossági aktívája, így folytatja:

»Minden kéznek mintha szemei lennének, melyek rád pillantva könyörögnek tulajdonosukért, szája is van s arra kér, hogy hallgassuk meg, amit mond.«

Finom színjátszásnál a test ép oly tevékeny amaz ugynevezett passzív pillanatokban is, midőn a színész hallgat, mint a beszéd aktívabb perceiben. A közönséges színész vagy színésznő nem jó hallgató. A helyett, hogy figyelmet mutatna és megindítást a beszéd hatása alatt, egyszerűen várja, amíg rá kerül a sor.

»A színész nem járó semaphore,« ugymond a kitűnő jellemszínész J. E. Bodson, kit Ellen Terry »brett Coynelin«-nek nevez. »Teste végtelen sok kifejezésre képes eszköz legyen, s taglejtése ne csak magyarázva, jelezve saját hangulatát és gondolatait, de fejezze ki az egész darab költségzetének ritmusát és melódiaját is.«

tendőnek tartja az újja szervezést, mert semmi-féle előkészítést nem lát szükségesnek. A tisztikar számának leszállítását helyesli s a kerületi elnökségek elhagyását kívánja. — Dr Adorján Emil szükségesnek tartja, hogy előbb dolgozzák ki az új szervezetet s új közgyűlésen tárgyalják azt. — Dr Dóri Ferenc már most tiltakozik az ellen az esetleges félremagyarázás ellen, mintha a párt beolvadna a körbe, csak a választmány egyesítéséről van szó. — Kerekes Elek rámutat, hogy a 48-as népkör két hét múlva tart közgyűlést, s már e héten a választmány kijelölését megejtik. Itt már figyelembe kellene venni a jelölésnél a pártot is. Ezért a kör gyűlését el kellene halasztani. Dr Pász Sándor egy bizottság kiküldését óhajtja, hogy a körrel közösen oldják meg a kérdést. Fried Ferenc a városi ügyekre nézve egy városi szervezetről kellene gondoskodni, menten a politikától. Végül a párt közgyűlése kimondotta, hogy a szervezeti szabályzat módosítását helyesli s ennek keresztülvitelére dr Adorján Emil elnöksége alatt dr Pász Sándor, Czeglédy Jeremiás, Schwarcz Izidor, Kovács Béla, Olasz Béla, dr Kerekes Elek és Fried Ferenc tagokból egy bizottságot küldtek ki. Két hét múlva lesz a közgyűlés, akkor terjesztik be javaslatukat. — Végül az elnök bejelentette, hogy Szokoly Tamás Nagyvárad város országgyűlési képviselője, ha a párt óhajtja, megtartja beszámolóját. Dr Adorján Emilt bízták meg, hogy a beszámoló napját a képviselővel együtt állapítsák meg. Valószínűleg március 13-án lesz a beszámoló.

Mikszáth Kálmán.

A Szigligeti Társaság felolvasó ülése.

Nagyszámu és előkelő közönség jelenlétében tartotta meg Mikszáth-ünnepélyét a Szigligeti-Társaság. Az igazi irodalom igaz barátjai töltötték meg a termet, azok, akik tudnak nemesebb irodalmi élvezetekért is lelkesedni, nem pedig éretlen és értelmetlen dadogásokhoz tapsolni. Mikszáthot ünnepelte Nagyvárad intelligenciája s ünnepelte méltóan az ő nagyságához.

Lélekemelő és komoly volt ez a vasárnapi irodalmi ünnep. Nagyvárad közönségének magas igényeit mindenben kielégítette, sőt elmerjük mondani, hogy benső tartalom érték tekintetében ez az ünnepély az első az eddigi Mikszáth-ünnepek közt.

Ami a Mikszáth-ünnepet oly magasra emelte, az Rádl Ödönnek magas szárnyalású tanulmánya volt. Abból indul ki, hogy a magyar társadalom most ünnepli Mikszáth Kálmánt, a speciálisan magyar nemzeti író, a mikor a materialisztikus szellem kiöli az ideális érzéseket. Az ő nagysága előtt ünnepelve hajlik meg az a modern irány is, mely csak gunnyal szokott a régi költészetről megemlékezni. Ezt a feltűnő jelenséget azzal lehet magyarázni, hogy üdvös visszahatás támadt a hiper modernnek ellen, akik a költészetet is a szociológia egy ágává akarják degradálni. Nagy tüntetés ez az igazi költészet mellett, mely nem akar a muzsán kívül más istenek szolgálatába állani.

Erre az általános ünneplésre Mikszáth Kálmán teljesen rá is szolgált. Pedig ő nem nagy stílusú író, különösen nem nagy stílusú regényíró. Ő költői képek megrajzolója, jelentéktelen alakok pompás megfestője. Azok közé tartozik, akik egyszerűen a felfogásban és előadásban. Minő mesternek kell lennie egy ilyen elbeszélőnek, hogy ennek dacára a nagy regényírók, a nagy témák feldolgozói mellett is

érvényesül, gyönyörködhet, annak bizonyosságul, hogy az igazi költészet megfelelő formában még mindig megtalálja útját a szívekhez.

Mikszáth egyik legfőbb erőssége az ő ragaszkodása a valószínűséghez. Belehatol az alakok belső lényegébe s ott keresi fel a költőiességet. A magyar népeleten kezdte s nem külsőséget, hanem a nép lelkét festette. Példa rá az ő szegedi típusai: a kaszát vásárló paraszt, a tót atyafiak, a jó palócok, az apró gentry és a nép. Megvan az a ritka tehetsége is, hogy a multat meg tudja eleveníteni.

Költészetének bája itt érvényesül legszebben: Kisértet Lublón, Bernát kötös stb. Egyik legnagyobb kvalitása Mikszáthnak a humor. Ez a humor nem bántó szatíra, nem tendenczia, nem a szellemesség sziporkázása, hanem az igazi humora; mely ha jellemzően megvilágítja is a visszaságot, soha sem cinál belőle teréket, hanem rámutat a megható lelki háttérre is. Klasszikus példája ennek a Gavalérok. A milyen mulattató, annyira szép, megható, s valóssággal gyöngye irodalmunknak.

Az élet tragédiát is költőileg festi Mikszáth. A fájdalmat becsapja a költészet glóriájával. A piros harangok ebben a szemben a világirodalom egyik legszebb remeke. Ilyen a »Fekete kakas«.

Mikszáth egész művészete az elbeszélésben nyilvánul meg. Nem követi meg az esztétika tanácsát a bevezetés, tárgyalás és befejezésben. In amedias res.

Legfőbb ereje, határának titka szintiszta magyarsága. Költészete összeforr a magyarsága s költői hitvallása a szózat:

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely.

Ő magya is erős magyar, akinek csak önmagába kel mélyednie.

Az ő nemzeti ideáljai a mieink is s az ő ünneplése egyik bizonyítéka annak is, hogy helyes az irány, melyet követünk s amelyet követni kívánunk a jövőben is.

Körülbelül ez a gondolatmenete Rádl Ödön tanulmányának. Mint e vázlat is jelzi, Rádl Ödön magas szempontból, az örök szépek egyetemes érvényű nézőpontjából vizsgálja Mikszáth írói egyéniségét s így mutatja be igazi nagyságát. S ahogy ezt Rádl megteszi, az az essaynek mintája. Valósággal elmerül Mikszáth költészetébe s nincs annak olyan részlete, melyet bebató bírálat tárgyává ne tenne. Bírálat a képzett esztétikus leszűrődött, biztos alapon álló ítélete s a forma, melybe ezt öltözteti, a magyar próza remeke. Nem szokásunk a tuzás, de Rádl Ödön Mikszáth-tanulmányát a magyar kritikai irodalom legnemesebb, legértetesebb gyümölcsei közé sorozzuk, melyen meglátszik, hogy irodalmunk remekein finomodott író a szerzője. Elmondhatjuk, hogy ennél szebb tanulmányt Mikszáthról még nem írtak; Rádl tanulmánya méltó volna arra, hogy a város közönségén messze túlmenő körökben megismerjék és élvezzék, mint élvezte a vasárnapi ünnepély közönsége. A tanulmányt husvétii számunk egész terjedelmében követni fogja.

A társaság elhatározta, hogy az ünnepelt író az ünnepélyről üdvözlöl. Az üdvözlő iratot Sas Ede olvasta fel.

Befejezésül Tóth Elek olvasta föl Mikszáthnak két bájos novelláját. Az első, »A ló, a báránya és a nyul« mindenkinek könnyet csalt szemébe meghatóan fájó hangulatával. A másodiknál, »Az elképzelt méz« címűnél pedig a kacagástól könnyezett a közönség. Mind a két tónak szépségei Tóth Elek pompás, igazán tökéletes előadásában megkapóan érvényesültek; Tóthot ismerjük régóta, mint kitűnő színművészt, de hogy felolvasó művésznek is mily tökéletes, annak konstatálásához a vasárnapi, fényes sikerű Mikszáth-ünnepély kellett.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Márc. 11. d. u. 6. Kath. Kör bőjti estélye a kir. kath. jogakadémián.

Május 5. d. e. 11. Kath. Kör zárünnepélye a püspöki palotában.

Megy az ezred Bécsbe.

— A József bakák bucsuzása. —

A legfelsőbb parancs, évtizedek multával, most újból a császár városba rendeli a bihari bakákat, a József ezredet. Ez az ezred már állomásozott évtizedekkel ezelőtt az osztrák fővárosban s nagy volt az öröm, amikor visszahelyezték őket ide, a kiegészítő kerületbe, a hol közelebb az otthon s néha napján még haza is lehet látogatni az édes szülőfaluba.

Most ismét parádés regiment lesz a nagy székvárosban a 37. ezred. A parancs szerint ma, március 1-én már vízi őket a vasparipa keresztül az országon, a messze idegenbe s a sok sóhajt a gőzkocsi kerekeinek zakatolása nyomja el.

A bucsuzás már pár nap óta tart, mióta megtudták az indulás napját.

A távozó ezredtől elbucsuznak az itt maradó többi csapatok.

Ma, kedden március 1-én este 6 óra 20 perckor a várban az udvaron lesz felállítva az egész József ezred a lobogóval és zenekarral. A parancsnokok az altábornagynál és tábornokaál jelentkeznek. Ezután imára vezénylik a csapatokat s megkezdődik a kivonulás.

A Nagypiac-téren lesznek felállítva a honvédek, a tűzerek és a huszárság, ahol ezektől vesz bucsut a távozó ezred. Majd a huszárság egy része előre vágtat s megnyitja a menetet, míg a többi huszárság hátul marad, hogy a menetet bezárja.

A menet lámpionokkal, hangos zenével vonul végig a városon és pedig Zöldfa-utcán, a Szent László-téren, a Bémer-téren, Rákóczy-uton végig a vasutállomáshoz.

A megérkezés után csakhamar megtörténik a waggonirozás és este 8 órakor indul a különvonat — Bécsbe.

A József ezred helyett Bécsből a citromsárga hajtókás 101. gyalogezred jön Nagyváradra. Az új háziezred csütörtökön, március 3-án este 11 óra 37 perckor érkezik Nagyváradra.

* **Keszthelyi Zoltán az alispán.** Biharvármegye főispáni helye most már betöltöttnek tekinthető és pedig dr Miskolczy Ferenc alispán által. A megüresedő alispáni helyre többféle kombináció kering, azonban kétségtelenül Keszthelyi Zoltán főjegyző az igazi jelölt. Keszthelyi Zoltánnak ezideig igen szép érdemei vannak a megyei életben. Mint alispánhelyettes kétségtelenül a legnehezebb feladatokat teljesítette a vármegyénél. A külszolgálatokban is valóban oly munkálatokat végzett a főjegyző, hogy azok által fényes bizonyítékát nyújtotta annak, miszerint a vármegye alispániséga Miskolczy Ferencen kívül oly biztos kezekben nem lehet, mint az övében. Keszthelyi Zoltán, mint már említettük, pályázni fog az alispáni helyre amelyre ez idő szerint neki van a legtöbb joga. Jelöltül emlegetnek még más tisztviselőket is, azonban min értesülünk, Keszthelyivel szemben nem akarnak sikra szállani az alispáni székhelyért.

A megyében már megindult a legszélesebb agitáció a főjegyző mellett, amit a vezető megyebizottsági tagok indítottak és vezetnek.

* **Primicia Kisujszálláson.** Igen szép ünnepség keretében tartotta meg vasárnap primiciáját Kisujszálláson Somogyi Antal újjáldozár, aki a Szent József Intézetben működött eddig mint profektus. A manudoktori tisztelet Jándorffy János kenderesi plébános töltötte be. Az ünnepi beszédet Hágen Ferenc nagyváradai főreáliskolai tanár mondotta. Beszédében meleg szavakkal ecsetelte a papság hivatását. A templomot zsúfolásig megtöltötte a közönség. Az ünnepélye mise után Sándor Imre kisujszállási plébános az ujmisést tiszteletére ebédelt adott, melyen Nagyváradról Lupassonyi Gyula alkormányzó és Gálffy Sándor jelentek meg. Este pedig az ujmisést szüleinél volt diszlakoma, melyen az egész város intelligenciája megjelent.

* **A Katholikus Kör mai vetítő estélye.** A francia modern festés, az utolsó ötven év művészetének fejlődését fogja feltüntetni képekben és előszóval a mai előadás. Hogy vált a század első negyedében klasszikus, a második negyedben romantikus francia festés realiztikussá, hogy váltották fel a nagy történelmi jelenetek és csaták festőit a nép életének, a nép munkájának ábrázoló; az idealizálást hogy követte a szélső naturalizmus, hogy született újjá s lett diadalmasszá a tájfestés midőn a heroikus és klasszikus tájak kultiválását a lírikus, hangulatos »paysage intime« uralma váltotta fel, minő eredményeket produkált, minő harcokat idézett föl az impresszionista és plein-air festés; hogy zárja végül a XIX század művészeti kaleidoskopját a neo-idealizmus: e káprázatosan gyors és mozgalmas fejlődés kétségkívül minden művészetkedvelő emberre hatalmas vonzó erőt gyakorol. A Kath. Kör vezetősége minden érdeklődőt szívesen lát saját Szilágyi Dezső-utcai helyiségében ezen utolsó művészettörténeti előadásra. A képekhez Némethy Gyula dr fog magyarázatokat fűzni.

* **A megye közgyűlése.** Biharmegye tavaszi közgyűlése igen élénknek ígérkezik. A tárgysorozatot is elég változatos, azonban eltekintve ettől legkimagaslóbb része lesz a közgyűlésnek a főispáni installáció. A napokban meg jön Miskolczy kinevezése és akkor alispánja nem lesz a megyének. Mivel pedig az új főispán beiktatás nélkül nem elnökölhet, a beiktatásnak hamarabb kell megtörténnie. A beiktatást egyidejűleg fogják megtartani a rendes közgyűléssel. A tavaszi közgyűlés első tárgya tehát Miskolczy Ferenc főispán beiktatás lesz, melynek megtörténte után az új főispán fog elnökölni a közgyűlés mint két napján.

* **A Sport-egylet kérelme.** A nagyváradai Sport-egylet kérvényt intézett Nagyvárad városához, amelyben kéri, hogy a Bunyitay-ligeten levő Döry-szigetet és tavat adja át a város 50 évre az egyesületnek évi egy aranyért, továbbá az athletikai pályát, ahol tribünöt szándékozik építtetni. A kérelemben a sport nagy fontosságára hivatkoznak.

* **Előadás a készfűzetések felvételéről.** A pénzüntézek országos szövetség nagyváradai kerületének érdekes gyűlése vasárnap, március 6-án lesz. Ugyanis ez alkalommal br Madarassy-Beck Gyula dr, kiváló pénzügyi szakférfi, érdekes előadást tart a legaktuálisabb kérdéseiről: A készfűzetések felvételéről. Az elő-

adás a városháza nagytermében délelőtt 11 órakor lesz. Délben 1 órakor az előadó tiszteletére bankett lesz a Vigadó tükörtermében, amelyre a jegyek a pénzüntézetekben megváltathatók.

* **Gyógyszertár átadás.** A belügyminiszter megengedte, hogy Szénássy Ferenc oklev. gyógyszerész a Nagyváradon, Bémer-téren levő Kigyó gyógyszer-tár tulajdonjogát Reisz István oklev. gyógyszerészre ruházza át.

* **Hymen.** Mint értesülünk Sacher Carola urleány és Reich Miklós postatiszt március hó 6-án tartják esküvőjüket. Nagyváradon.

* **Megvesztett állatok.** Mint tudósítónk jelenti, tegnap a székellyhidi járásban egyszerre két helyen is fordult elő vesztettség. Nagylétán egy kutya Mikó Róza és Juliánna kis gyermekeket harapta meg. A kutyát üldözőbe vették és lebunkózták. Az állatorvos a kutyán vesztettséget konstatait, mire a megmárt gyermekeket felszállították a Pasteur-intézetbe. A másik vesztettség Siékellyhidon fordult elő, ahol egy gazdának a kocája vesztett meg. A vesztett állatot még mielőtt valakiben kárt tehetett volna agyonlőtték.

* **Gyászrovat.** Néhaj Ujváry Vilmos tekintélyes iparost tegnap délután nagy részvét mellett helyezték öröknyugalomra. Az iparostület előjárósága testületileg s nagy közönség vett részt a temetésen. A gyászszertartást Imrik S. Zoltán plébános végezte segédlettel. — Veress Emilia, Veress Károly ny. kuriai bíró nővére, élete 69. évében elhunyt. Temetése ma, március 1-én délután 3 órakor lesz a Rákóczi ut 30-ik számú házból.

* **A kislakások ügye.** Nagyvárad város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága pénteken, március 4-én délután 3 órakor együttes ülést tart a pénzügyi szakbizottsággal. Az ülésen a város által a munkások és más szegények részére építendő kislakások ügyét tárgyalják.

* **Névvaltoztatás.** Lefkovits Jenő nagyváradai lakos vezetéknévét »Bikari«-ra változtatta.

x **Csodaszép csemegeszőlő,** legnemesebb fajalmák, kitűnő hegyiborok, Willax kávékocka, mindennemű fűszerárak, petróleum literje 10 krajcár Mertz Nándor kereskedésében, Körözs-utca. Telefon 448 szám.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében március hó 1, 2, 3 és 4 én a következő érdekes mozgólénykép ujdonságok lesznek bemutatva: 1. Macbeth. 2. Belgium. 3. Rozmárvadászat az északi jegestengeren. 4. Csalafintaság. 5. Pifke mindent elolt. 6. Mérges virágok. 7. Elitelt anyja. 8. Furcsa fogadás. *Belépti díj nincs.* — Kezdete este 9 órakor. — Kitűnő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mély tisztelettel *Harstein Árpád* kávéháztulajdonos.

* **Hódítani fog,** ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkekben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivat-sabb kalapok és divatcikkek kaphatók.

Z E N E.

Hangverseny a főgimnáziumban. Zsúfolásig megtelt a főgimnáziumnak a feszülettel és Mária-szoborral ékes nagyterme vasárnap este a főgimnáziumi »Zene-önképzőkör« hangversenyére. Városunk előkelőségei olyan szép számmal jelentek meg, a minőt ritkán lehet együtt látni. A műsor egyes számai pedig precizitással és változatosságukkal általános tetszést keltettek és viharos tapsokat arattak. A hangversenyt Kéler Béla Magyar vigjáték

nyitánya vezette be. Előadta: a főgimnázium zenekara. Zongorán játszották Békefi Imre és Feldmann Hugó VI. o. tanulók. Következett A Walesi bárdok, Arany Jánostól, melodráma, zenéje Révty Gyulától. Nagy hatással szavalja Fleisher Miklós VIII. o. t. zongorán kísérté Rendes Ervin VIII. o. t. A Tartini, G-mol szonátáját hegedűn: Grósz Béla VI. o. t., zongorán Munk Andor VIII. o. t. adták elő kiváló sikerrel. Nagy sikere volt a következő gordonka-szólónak, melyet Kürthy István zene-tanár játszott zongorán kísérté Resch Mihály zenetanár. Hasonlóképp viharos tapsokat provokált a részlet Gounod »Faust« c. operából. Enekelte Szentlélek Jolán, zongorán kísérté K-szentmiklósi Nagy Irma. A zúgó tapsokra és éljenzésekre még néhány pompás magyar dalt kellett előadni. Chopin As-dur Polonaisát zongorán előadta: Munk Andor VIII. o. t. nagy tetszés mellett. Viharos derűtség fogadta A Wagner zene című humoros jelenet Molnár Ferencről, melyet Bary Zoltán VIII. o. t. szavalt igen gyöcsen. Mozart V. trio hegedűn Fleisher György V. o. t., gordonkán: Kürthy István zenetanár, zongorán: György Pál. o. t. adták elő. Elismerésre méltó precizitással. Be-fejezésül Ivanovici Királyutazás, induló, előadta a főgimnázium zenekara. Zongorán játszották Békefi Imre és Feldmann Hugó VI. o. tanulók. A pompásan előadott induló a nyitányonnyal együtt a főgimnáziumi zenekar kitűnő összetanulásának és lelkes buzgóságának volt tanu-jele, az egész hangverseny kiváló sikere pedig Kovács Kándi vezető tanárnak válik dicséretére.

A meghülés

az az ajtó, a mely a komoly betegségeket be-bocsátja, de a Scott-féle csukamájolaj Emulsió becsukja az ajtót, még mielőtt a betegség oda betérközhetne.

A Scott-féle Emulsió

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

tisztaságával, emészthetőségével és gyógyító erejével nagy hírnévre tett szert.

SCOTT-féle EMULSIÓ

Orvosok, szülész-nők, szülők és betegek ajánlják mindennemű torok- és mellbajoknál mint az egészség megbízható támaszát.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Baecarat. Bérlet szünet. (Góthék vendégfellépte.)

Szerda: Vigyázz a nőre. Bérlet szünet. (Góthék vendégfellépte.)

Csütörtök: Ingovány. Bérlet szünet. (Góthék vendégfellépte.)

Péntek: Taifun. Bérlet szünet. (Góthék vendégfellépte.)

Szombat: Salome és Buridán számára. Bérlet szünet. (Góthék vendégfellépte.)

Vasárnap: délután: A botrány, este: Vigorvegy.

A Góth-pár vendégjátéka. A katonazenekarok felcserélése folytán most egy hétig kizárólag drámai előadásokban lesz részünk s hogy e változatosság mégis meglegyen, a Góth

pár vendégszeretése tölti be a heti műsort. A közönség legtöbb alakításukat jól ismeri már, de ez csak arra ok, hogy az ismert jó alakításokban újra gyönyörködjenek. Tegnap is zsúfolt ház nézte végig a Tolvajt, melyben a Vojszin-pár egyik legjobb alakítása Góthétnak. Annak idején bőven foglalkoztunk ezzel az alakításukkal, most csak ismételtük, hogy jobban, hatásosabban realiztikusabban a két szerepet eljátszani aligha lehet. Kivált a II. felvonásban volt nagy hatásuk. Az itteni szereplők Szervasi, Gózon és Angyal Ika mindenben hozzájárultak a hatásos drámai műnél nagyobb sikeréhez.

Igazságszolgáltatás.

Kirabolt sertéskereskedők.

Hat fiatal legény ül az esküdtstéki terem vádlottak padján. Kiket két rendbeli rablással vádol a véd képviselője Kármán József ügyész.

A vádlottak ifj. Ványa Gábor, Purguj Sándor, Sorbán Imrie Péter, ifj. Erdei János, Szár György és Gitye János diószegi legények a község leggazdagabb gazdáinak fiai, kik az első szerepet vitték a legények körött. A nevezett vádlottak vasárnaponként, gyakran hétköznaponként is, estefelé eljártak a kocsmába s együtt mulatoztak sokszor 11 óráig is.

Ugyanebbe a kocsmába szokott járni id. Erdei János és Teleki József sertéskereskedő is, kikről bizony faluszerzte az a vélemény, hogy sokat ülnek a kocsmába, s szeretik a szeszes italokat, de telik nekik miből.

Igy esténként a kocsmába szóba állt gyakrabban Teleki József a legényekkel:

— Van ám nálam pénz fiúk, ide nézzetek Ezzel előmutatta vastak bőrtárcáját.

— Ne adjak nektek egy pár száz koronát? Jó vóna borra mi?

A legények eleinte csak nevettek a dologon, később azonban az a gondolat érelődött meg bennük, hogy jó volna kirabolni a gazdag Telekit és idősebb Erdeit. November 5-én este hat óra körül együtt volt a szokott kompánia a kocsmában. Teleki ekkor is magával hozott egy csomó pénzt s ingerelni kezdte a fiukat. Tizenegy óra lehetett, mikor Teleki távozott a kocsmából félig-meddig ittas állapotban. A legények ekkor már várták az utcán a sertéskereskedőt s mikor hozzájuk ért lefogták reárohantva s elvették tőle a nála levő pénztárcát 600 korona tartalommal.

Amint látszik, a fiatal bűnösök nem elégedtek meg ezzel a fogással, hanem megállapodtak, hogy hasonló módon ki fogják rabolni id. Teleki Jánost is. Ugyancsak a múlt év november hó 12-én megtámadták Erdeit s elvették a nála levő 100 koronát.

Emiatt a csendőrség, ki nyomára jött a dolognak letartóztatta a nevezett tetteseket s csakhamar az ügyészség vette a kezébe az ügyet.

Ez annak idején nagy csodálkozást keltett Diószegen, hol nevezettek a legvagyonosabb családok gyermekei. Híre járt ekkor Diószegen az, hogy a legények, kik közül kelető pláne alig 16 éves, csupán tréfából követték el a vádhatóság által rablásnak minősített csínt, mit ez is igazolni látszott, hogy a sértettek hiány nélkül vissza kapták pénzüket.

Ebben az érdekes ügyben tegnap kezdte a törvényszék, mint esküdtbírótság tárgyalását, mely előreláthatólag 3 napig fogja foglalkoztatni az esküdtstéket.

A vádlottak beösmertik, hogy elvették a sértettől pénzüket. A sértettek a vádlottak valamásával megegyezően adják elő az esetet elmondva a rablás körülményeit.

Ezután a tárgyalásra beidézték 16 tanu kihallgatására került a sor, kik nagyobbára a rablás előzményeire adnak felvilágosítást.

A tárgyalást Csulyok elnök este 6 órakor mára halasztotta.

Védők a következők: Polnár Ferenc, Dukesz István, Török Lajos, Kacián Károly.

ELVIRATOR

Elmaradt királyi ebéd.

Bécs, febr. 28. Lueger állapota folyton rosszabb. Ereje mindig fogy, az orvosok lemondják minden reményről. A király a minden percben bekövetkező katasztrófára való tekintettel elhalasztotta az udvari ebédet.

Tüntetések a választói jogért.

Berlin, február 28. Ma a királyi palota elé több ezerre menő munkás volt és ott a választójog érdekében tüntetett. A rendőrség a tüntetőket szétesztelte.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon t. barátaink és ismerőseinknek, akik a bennünket ért szomorú nagy gyásában részvételükkel felkerestek, ezúton is őszinte köszönetünket fejezzük ki.

Schwartz és Moskovits-család.

Mindazon ismerőseimnek és t. barátainak, akik az engem ért szomorú nagy gyásában részvételükkel felkerestek, ezúton is őszinte köszönetet mondok.

Dr Moskovits Miklós.

Egy szerény igényű, jóra való

gazdasszony

azonnal alkalmazást nyerhet.

Hol? Megtudható a kiadóhivatalban.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonatőzsde határidői

Budapest, február 28

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre	13.91
Buza ápr.	11.80
Rozs okt.	10.29
Zab májusra	—
Zab októberre	7.78
Tengeri máj. 1909.	7.86
Tengeri jul.	8.05
Tengeri májusra 1910.	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Oszták hitelbank részvény	634.—
Oszták magyar államvasúti részvény	736.75
Leszámloló bank	482.—
Rimamurányi	572.—
Oszták-m. államvasúti részv.	697.50
Közuti vasút	552.—
Városi villamos vasút	269.—

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Írta: White-Mellville G. J.

— Angolból. —

(Folytatás.)

6

Péter ismét boldognak látszott, ámbar nyugton maradt.

— De más valakivel is találkoztam ám; mielőtt a tiszteletes urat meglettam, — folytatá Rózsika alázatosan arccal. — Egy úri emberrel, a ki kihuzott a hófúvásból és rám adta kötötését — egy csinos, vig. udvarias urral és igen szépen volt öltözve, ámbar csak vadászni ment az erdőbe, szaz, hogy puskát vitt a karján; de nem volt semmi vad a tarsolyában.

— Láttá őt valaha előbb? — kérde Péter, kinek ez a vallomás sehogy sem tetszett. — Tudja e, hogy ki volt ő?

— Azt mondta, hogy hozzáik közel lakik — felelé ártatlannal Rózsika — csak egy negyedóra járásnyira a mi házunktól. Montarbas grófnak mondta magát. Tudja, így hívják a mi földes urunkat is. Vajjon ugyanaz lesz e?

— Egy vézna barna ember? Kérdé Péter nagy erőlködéssel, de halk hangon, mintha attól tartana, hogy meghallja valaki; — fehér kezekkel s álnok szemekkel, melyek úgy fénylenek, mint a hurokra került sólyom? Kétségkívül ugyanaz lesz.

— Üljön le hát és mondjon el nekem mindent felől, — szólt Rózsika.

Péter a helyett, hogy engedelmeskedett volna, kétháromszor fel s alá járt a kunyhóban, az ablakhoz ment, kitekintett a havas tájra, megerősítette az ajtót s megállt a durva fa-szék előtt, melyet a lányka ülésül választott magának.

— Nem jó a földesurakról beszélni, mondá halk s az elfojtott szenvedély felismerhető hangjával; úgy hasonlítanak a mi farkasainkhoz itt az erdőben, olyan kegyetlenek, sóvárok és könyörtelenek. Sőt rosszabbak, mint a farkasok, mert ezeket csak az éhség hajtja, míg amazok — de hagyján, ne is szóljunk ilyen dolgokról — az ember fejébe kergetik a vért. Türelem! eljön az idő még, mikor Frankhonban nem lesznek hűbéres urak!

Rózsika megrémültnek látszott. — Mit akar ön mondani? — kérde sugva.

(Folyt. köv.)

Dr. VÖRÖSIOS GYULA.

Másolat M. kir. földművelésügyi miniszter.

115626—VII. 3—1909. sz.

Egy bécsi gyár »Crana ételszir« elnevezése alatt olyan olajat hoz forgalomba, melyet az éllandó felülbíró tanács az országos m. kir. kémiai intézet és a székesfehérvári vegyészeti és élelmiszervizsgáló intézet megegyező vizsgálati alapján — községes repceolajnak minősített. — Az 1895. évi XLVI. t.-c. intézőjének megfelelően az ezen törvény hatálya alá tartozó anyagok mindig oly megjelöléssel hozandók forgalomba, mely szerint a vevő közönség azok eredete, származása és összetétele felől teljesen tájékozva lehessen s így a zsir megjelöléssel ellátva csak a községes hőmérőketlen szilárd állapotban levő zsiradékok hozhatók forgalomba, mivel pedig a szóban forgó repceből készült olaj folyékony halmazállapotú, semmiféle oly megjelöléssel vagy elnevezéssel sem hozható forgalomba, melyben a zsir szó akár magában, akár más szóval összetéve bent foglaltatik. Ezzelfogva az eddig »Crana ételszir« elnevezése alatt mint tápanyag forgalomba hozott repceolaj előállítás (gyártása) és közforgalomba bocsátása (hirdetése, közvetítése, eladása) valamint az 1895-ik évi XLVI. t.-c. hatálya alá tartozó anyagok készítésénél való

üzletszerű felhasználás során »sir« »ételzir« vagy csak »Grana« megjelöléssel el nem látható, hanem az a Grana elnevezés tetszés szerinti használata mellett, vagy ennek teljes mellőzésével, de okvetlenül repceolaj megjelöléssel hozandó forgalomba és ennek folytán mindazokban a városokban és községekben, melyben valamely hatósági szabályrendelet a a sütőktől, cukrászoktól, avagy vendéglősöktől megköveteli (vagy a jövőben megkövetelni fogja) azt, hogy a süteményeik vagy ételeik készítésére használt zsiradékok vagy olajneműek használatát feliratilag jelezzék, a »Grana« esetleges használata a felirathoz mint repceolaj használata tüntetendő ki. Felhívom a törvényhatóságot, hogy ezen körrendeletemet a legszélesebb körben tegye közhirrre. Budapest, 1910. évi január hó 18-án. A miniszter helyett: (olvashatatlan aláírás) államtitkár.

A másolat hitelűl 1910. február 23.

Majercsik Ferencz,
irodavezető.

Elsőrendű széna és lóhere

a törkómérőn eladó.

Értekezhetni Uri utca 56. sz.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát ujjonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Aszodi Mihály

kávé, cukorka és déli-
gyümölcs nagykereskedő
üzletét február hó 1-én
Sas palota Oláh
hentessel szemben he-
lyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszodi

trieszti kávé, thea és an-
gol rum aruházánál a 8
féle zamatu pörkölt kávé
legjobb, legolcsóbb Kos-
suth-u. villamos motor
üzemű kávépörköldéjébe.

Aszodinál

Kossuth-utca, kakao és
csokoládé vásár megkezd-
ődött nagyban és ki-
csinyben olcsó árért. 2
kgr. kuba és gyöngykávé
bérmentve 3 ft 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek
nagyban gyári áron.
Zsúr csemegéket nagyban
és kicsinyben olcsó árban
Aszodinál Kossuth-utca.
Cukrásztorták kaphatók.

Telefonszám: 769. Telefonszám: 769.

A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezete.

A kiváló minőségű bácskai »Pu-
rus« csemegé teavaj és az izletes
tejszinturó kizárólag

a nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének

Rákóczy-uti üzletében kapható.

Telefonszám: 769. Telefonszám: 769.

Bor-eladás.

A nagyváradai lat. szert. káptalan
uradalom pinczejéből (Sal Fe-
rencz-utca 4. sz.) 1908. évi termésű
bagaméri asztali bor kapható 100
literen felüli mennyiségben, literen-
ként 48 fillérért.

Telefon: 212.

Papp Imre,
uradalmi főtiszt.

(Utánnymás nem díjaztatik).

Központi Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyvárad.

Felhívás.

F. évi január 30-án megtartott rendes közgyű-
lésünk 2500 drb 400 korona névértékű új részvény ki-
bocsátásával intézetünk alaptőkéjének kétfő millió koro-
náról három millió koronára leendő felemelését
határozta el.

Ezen 2500 drb. új részvény átvételére a régi
részvényesek elővételi joggal bírnak olyformán,
hogy minden 2 drb. régi részvény után egy drb. új
részvény, a közgyűlés által megállapított 440 korona
árban, részükre fentartatik. E vételárban már a
bélyeg- és kiállítási díj bennfoglaltatik.

Az új részvények vételára után folyó évi január
hó első napjától a befizetés napjáig 6 százalékos ka-
mat fizetendő, amennyiben az új részvényesek is már
a folyó évi üzleteredményben részesülni fognak.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t.
részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi
jogukat bezárólag f. évi március első napjáig
gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elő-
vételi joggyakorlására vonatkozó beléjegyzés végett
pénztárunknál bemutatni szíveskedjenek. Folyó évi
március 1-én az elővételi jog megszűnik és a meg-
maradt részvények 450 korona árban lesznek érté-
kesítve.

A befizetések 1910. évi június 1-ig tetszés
szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővé-
teli joggyakorlásánál részvényenként 40 korona befizetendő.

A közgyűlés által meghatározott vételárból, azaz
részvényenként 440 koronából, 400 korona az alap-
tőkére illeti, a 40 korona felbontás pedig, a költségek
levonása után, a tartalékalaphoz esatolandó.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak
ki, amelyek ellenében — az igazgatóság által meg-
állapítandó időben — az eredeti részvények ki fognak
szolgáltatni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag ér-
vényben maradnak alapszabályaink 10 §-ának a kö-
szedelmes befizetésre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1910. január 30.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság.

A Baross-utca 60. számú házban

egy emeleti modern lakás, mely áll 4
szoba, előszoba, fürdőszoba és hozzátartozó
mellék helyiségekből

május hó 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca 4. szám.

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

DEO ADIV ANTE!

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

Imrek Károly épület- és műbutor asztalos Nagyvárad, Szaniszló-u. 46.

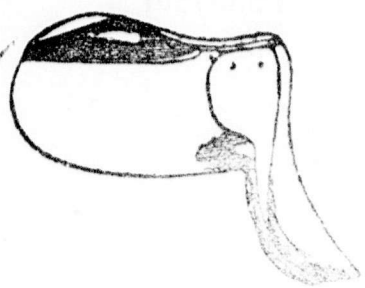
Tisztelettel értesitem igen tisztelt megrendelőimet valamint Nagyvárad és Biharvármegye igen
tisztelt közönségét, hogy a szakmamba vágó mindennemű

épület- és műbutor munkákat

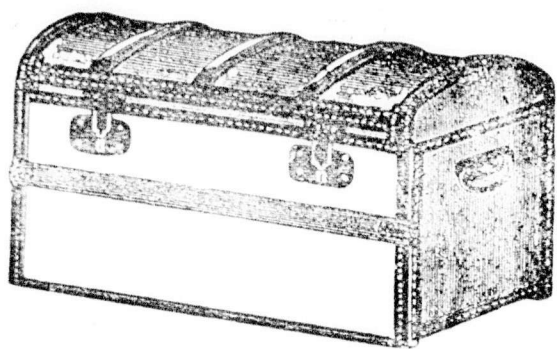
készítés végett elvállalok, azokat a legnagyobb gonddal és izléssel a mai kor igényeinek megfelelőleg
tetszésre készítek bármely színben és mintára előnyös áráért. Nemkülönb mindenféle butorokat
átalakítok, javítok, fényezést és mattolást szakszerűen eszközölök. Továbbá zárdák, intézetek, iskolák,
egyesületek, gazdaságok helyiségeinek felszereléseit, azoknak gondosan való jókarban tartását illetve
javítását jutányos árért vállalom fel. Magamat, valamint cégemet a nagyérdemű közönség becses párt-
fogásába ajánlva, minél gyakoribb megbízásaiért esedezve vagyok kiváló tisztelettel **IMREK KÁROLY.**

Helyi és vidéki meghívásra
azonnal megjelenek.

Lakás és műhely Szaniszló-
utca 46. szám. — Jó fiúk
tanulónak felvételnek.

LORINCZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér.

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Utazó bőröndök, elegáns kézi kofferek, női kézi tarsolyok, uti kosarak, kupé és vasuti méretben. Gyermek kocsik, velocipédek nagy választéka.

Sport és lovagló eszközök.

Fénykép szerek, lemezek és készülékek!

Kérjen árjegyzéket!

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Száraz izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Működő izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák, ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok.

Izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/4 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszusz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946.

Raktáron tart villamos és légszusz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszusz villany házi esengőket és telefonokat. Költségvetésekkel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut.

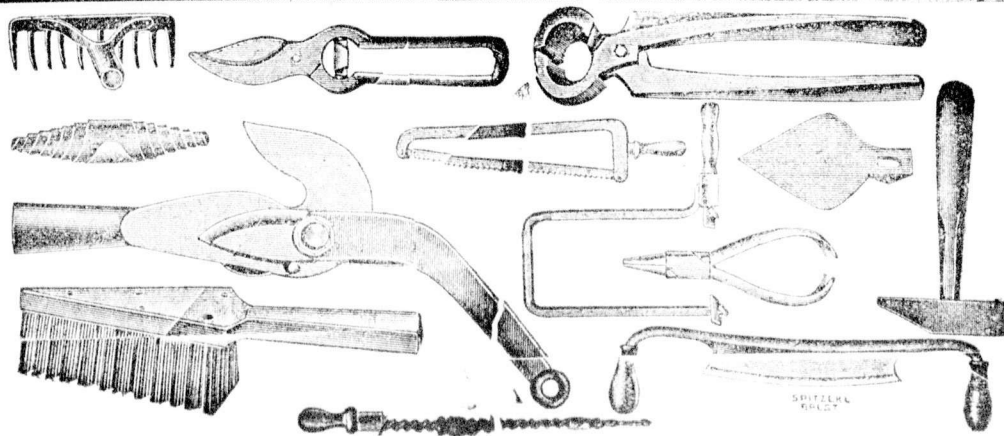
Kerti szerszámok

melyek készen benyelelve is nagy választékban kaphatók.

Metsző- és

hernyózó ollók

legjobb minőségben.

Mérlegek

sárgaréz tényérral vagy márvány lappal

és súlyok

állami hitelesítő sel minden nagyságban.

M. kir. lőporáruda

s mindennemű töltények, vadászati felszerelések és vadászfegyverek raktára.